

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Nusantara'da (Malay Dünyası) İslami Eyaletlerin Yükselişi ve Çöküşü!

Haber:

Hicri 28 Receb 1342, Miladi 3 Mart 1924 tarihinde Osmanlı Hilafeti yıkılmış ve on üç asırdan fazla bir süre boyunca İslam ümmetini birleştiren ve koruyan yönetim sistemi sona ermiştir. Bu büyük olay, Hilafetin uzun süredir İslami otorite ve dayanışmanın sembolü olduğu Malay dünyası üzerinde derin bir etki oluşturmuştur. Malezya'nın eyaletleri, güç ve otoritelerini Hilafetle olan ilişkilerinden alıyordu. Johor, Açe ve Brunei Sultanlıkları İslami yönetimi desteklemiş, Osmanlı Hilafeti ile ittifaklar kurmuş, bu da küresel İslam birliği duygusunu pekiştirmiştir.

Yorum:

Malezya sultanlıklarının tarihi, İslam'ın bölgedeki siyasi, ekonomik ve sosyal sistemleri üzerindeki derin etkisine ışık tutmaktadır. Örneğin Malakka Sultanlığı, Hukum Kanun Melaka ve Undang-Undang Laut Melaka gibi kanunlar inşa etmek yoluyla İslami hükümler doğrultusunda ticaret, diplomasi ve idareyi yöneten bir çerçeve oluşturarak İslam şeriatının, müreffeh ve birleşik bir medeniyet inşa etmek için sistemde nasıl somutlaştırılabileceğini kanıtlamıştır. Bu durum dünyanın dört bir yanından Müslüman tüccarları cezbetmiş ve bölgenin İslam beldelerinde önemli bir merkez olma konumunu pekiştirmiştir.

Malakka'nın 1511'de Portekizlilerin eline geçmesinden sonra Johor, Açe ve Brunei Sultanlıkları Nusantara'da İslami yönetimin yükünü üstlenmişti. Bu eyaletler sadece İslami yönetimi sürdürmekle kalmamış, aksine Osmanlı Hilafeti ile stratejik ilişkiler kurmuştur. Örneğin Açe, Portekiz sömürgeciliğine karşı yürüttüğü kampanyalar sırasında Hilafetten askeri ve lojistik destek almıştır. 1568'de Açe Sultanı Alaaddin Râyât Şiyah, Hilafetin yardımıyla Malakka'da Portekizlilere karşı büyük bir saldırıya öncülük etti ancak nihayetinde sefer başarısız oldu. Benzer şekilde Brunei Sultanlığı da 1578'de İspanyol saldırganlığına karşı direnirken Hilafetin yardımından yararlanmıştı. Bu ittifaklar küresel İslami dayanışmanın gücünü ortaya koymuştur; zira Osmanlı Hilafeti, dünyanın dört bir yanındaki İslam beldeleri için koruyucu bir şemsiye olarak çalışmıştır.

Malezya eyaletleri ile Osmanlı Hilafeti arasındaki ilişki sadece askeri bir işbirliği değil, aynı zamanda İslami yönetimi sürdürme ve dış tehditlere karşı direnme konusunda ortak bir kararlılığı da simgeliyordu. Hilafetin Malezya eyaletlerinin sultanlarını meşru Müslüman yöneticiler olarak tanıması, Nusantara'nın ümmetle olan bağına daha geniş bir şekilde güçlendirmiş ve iman ile siyaset birliğini de pekiştirmiştir. Ayrıca Hilafetin verdiği destek, Malezya eyaletlerinin sömürgeci güçler karşısındaki direncini güçlendirmiş ve bu da

bölgedeki İslami kimliğinin korunmasını sağlamıştır. Ancak hem Osmanlı Hilafetinin hem de Malezya Sultanlığı'nın nihai çöküşü, bölünmenin ve iç destek olmadan dış güçlere bel bağlamanın tehlikelerini teyit etmektedir. Hilafetin yokluğu İslam beldelerini parçalayıp zayıf bırakmıştır ki bu, Malezya eyaletlerini ciddi şekilde etkilediği bir gerçekliktir. Merkezi İslami otoritenin kaybolmasıyla birlikte Malay dünyası Portekiz, İspanya ve daha sonra İngiltere ve Hollanda gibi sömürgeci güçlerin ihlallerine direnmek için mücadele etmiştir.

Nusantara'daki İslami eyaletlerin yükselişi ve çöküşü, birlik olmanın ve İslam'a bağlılığın önemini hatırlatan kritik bir örnektir. Malezya eyaletleriyle ile Osmanlı Hilafeti arasındaki ilişki, küresel İslami dayanışmanın eyaletleri nasıl güçlendirebileceğini ve koruyabileceğini ortaya koymaktadır. Tıpkı Ömer bin Hattab'ın bir keresinde şöyle dediği gibi: "Allah bizi İslam'la şereflendirdi. Allah'ın verdiği şereften başka bir şeref ararsak Allah bizi yeniden zelil kılar." Bu derin hikmet, Müslümanların imanlarına sadık kalmaları ve hedeflerinde birleşmeleri gerektiğini teyit etmektedir.

Sonuç olarak, Nusantara'nın İslami geçmişi, iman ve vahdetten doğabilecek değiştirici gücün bir kanıtıdır. Malezya eyaletleri ile Osmanlı Hilafeti arasındaki bağlar, İslami yönetim ve dayanışmanın, nasıl bir direnç ve refaha yol açabileceğini göstermektedir. Aynı zamanda bu sistemlerin düşüşü uyarıcı bir kıssa mesabesinde olup bu da günümüz Müslümanlarını, geçmişten ders almaya ve modern zorluklarla mücadelede İslam'a öncelik vermeye teşvik etmelidir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Dr. Muhammed - Malezya